

Đo lường tăng trưởng và phát triển kinh tế

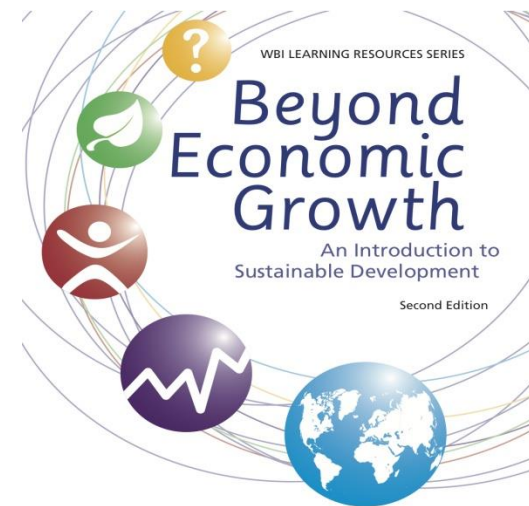
Chính sách Phát triển
FETP

pp
Gross National Happiness
is more important than Gross
National Product.⁹⁹
By: HM. Jigme Singye Wangchuk.

Vấn đề

- Hiểu tiến trình phát triển kinh tế cần
  - phương pháp đo lường kết quả kinh tế
  - so sánh
    - Giữa các quốc gia, và
    - Theo thời gian

Tatyana P. Soubbotina

The World Bank
Washington, D. C.

Tăng trưởng và phát triển

- Tăng trưởng

- PPF dịch ra bên ngoài
- Tăng thu nhập, thu nhập bq đều người

- Tăng trưởng là sự gia tăng một cách bền vững của sản lượng bình quân đầu người hay sản lượng trên mỗi lao động

Simon Kuznets

- Tăng trưởng kinh tế xảy ra nếu sản lượng tăng nhanh hơn dân số

Douglass C. North và Robert Paul Thomas

- Phát triển

- Chất lượng cuộc sống=Phúc lợi (vật chất, môi trường, an sinh...)

- Thu nhập bình quân đầu người như nhau nhưng rất khác nhau về chất lượng cuộc sống

- Phát triển và tăng trưởng kinh tế hiện đại đề cập đến thu nhập đầu người, không thể có phát triển bền vững nếu thiếu tăng trưởng kinh tế

Simon Kuznets
3

Nội dung

---

1. Đo lường tăng trưởng kinh tế
2. Phát triển kinh tế có nghĩa là gì?
3. Tăng trưởng có như mong muốn?
4. Phân tích nguồn tăng trưởng kinh tế

Đo lường tăng trưởng kinh tế

- GDP, GNI, PCI và tốc độ tăng
- GDP – còn nhiều vấn đề
  - Tự cung tự cấp
  - Dịch vụ được trả và không được trả
  - Kinh tế ngầm
  - Các ảnh hưởng xấu (ô nhiễm môi trường, tàn phá tài nguyên...)
  - “Thứ tệ hại” và phúc lợi kinh tế ròng NEW
  - GDP xanh...
- GDP bq đầu người - thước đo giá trị tổng gộp tiêu chuẩn về tăng trưởng kinh tế
- So sánh giữa các nước: trực trặc chuyển đổi tỷ giá
  - Tỷ giá thị trường và tỷ giá ngang bằng sức mua (PPP)

GDP truyền thống chưa tính tác động và sự xuống cấp môi trường do các hoạt động kinh tế gây nên

Anh ở đầu sông ...

... Em cuối sông !

GDP

Tổng sản phẩm nội địa không tính đến sức khỏe của con cái chúng ta, chất lượng giáo dục mà chúng nhận được, hay niềm vui của chúng khi vui chơi. Nó không bao gồm vẻ đẹp của thơ ca hay sự bền vững của các cuộc hôn nhân, sự thông minh trong những cuộc tranh luận công khai hay sự liêm chính của các quan chức. Nó không đo lường lòng can đảm và sự thông thái của chúng ta, mà cũng không đo lường sự cống hiến của chúng ta cho đất nước. Nói một cách ngắn gọn, nó đo lường tất cả mọi thứ, ngoại trừ những thứ làm cho cuộc sống đáng giá hơn, và nó có thể cho chúng ta biết tất cả mọi thứ về nước Mỹ ngoại trừ lý do tại sao chúng ta lại tự hào rằng mình là người Mỹ”.

Robert Kennedy

Net Economic Welfare (NEW)

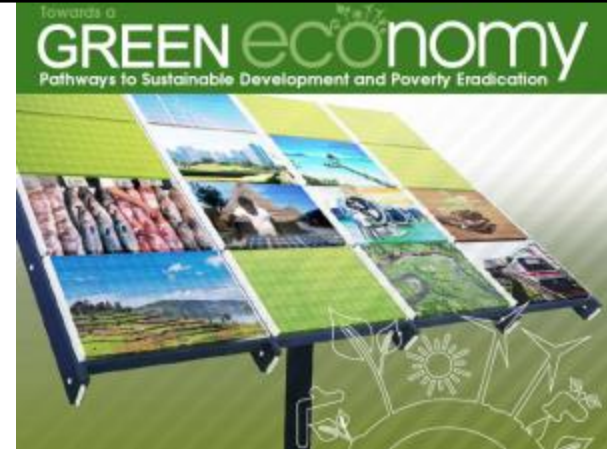
- Phúc lợi kinh tế ròng (NEW): cố gắng loại trừ chi phí ô nhiễm, tội phạm, tắc nghẽn giao thông...

- UNDP

"Adjusted measure of total national output, including only the consumption and investment items that contribute directly to economic well-being. Calculated as additions to gross national product (GNP), including the value of leisure and the underground economy, and deductions such as environmental damage. It is also known as net economic welfare (NEW)"

(Samuelson and Nordhaus, 1992)

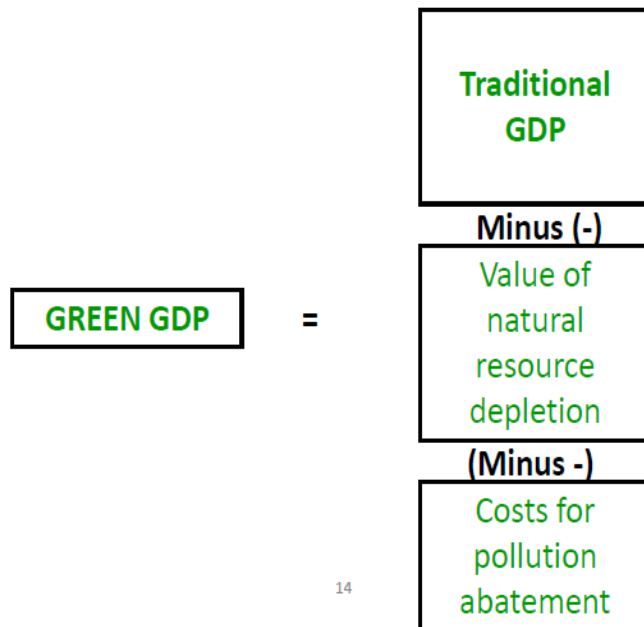

GDP xanh

Green GDP calculation

• Green GDP concept:

14

Green GDP = GDP(traditional) – Depletion of natural resources – cost of pollution

Of which:

- Resources exhaustion: decreases in forest areas and products, cultivated land, preserved land, animals, plants, ecological condition, natural resources, etc.
- Costs of pollution/climate change: costs occurred as results of environmental pollution, health and climate change impacts...

i.e: integrate economic and environment aspects in the national accounting system through SEEA instead of SNA.

Kinh tế “Xanh”: Tăng trưởng đi kèm phát thải thấp, sử dụng tài nguyên hiệu quả và công bằng

Trục trặc khi chuyển đổi tỷ giá

Kết quả hoạt động kinh tế có thể phát sinh trục trặc khi tính toán và so sánh:

- Sức mua đồng tiền và giá cả từng quốc gia (tính theo nội và ngoại tệ)
- Tỷ giá can thiệp và tỷ giá tự do
- Rào cản thương mại và các can thiệp tỷ giá
- HH&DV ngoại thương và phi ngoại thương
- Tỷ giá được xác định bởi hàng hóa ngoại thương và giao dịch vốn

Tỷ giá hối đoái ngang bằng sức mua (PPP) exchange rate

	Hoa Kỳ			Ấn Độ		
	Lượng	Giá (USD)	GTSL (tỷ USD)	Lượng	Giá (rupee)	GTSL (tỷ rupee)
Thép (tr. tấn)	100	200 một tấn	20	8	9.000 một tấn	72
Nhân sự bán lẻ (triệu)	2	5.000 một người/năm	10	4	60.000 một người/năm	240
GDP (tiền địa phương)			30			312

Tỷ giá chính thức (giá thép) = $9000/200 = 45$ Rs/1 USD

GDP Ấn Độ (tỷ giá chính thức): $312/45 = 6,9$ tỷ USD

GDP Ấn Độ sử dụng giá của nước Mỹ:

Thép:

8 triệu tấn $\times$ 200 USD/tấn = $1,6$ tỷ USD

Doanh số bán lẻ:

4 triệu $\times$ 5000 USD/người = 20 tỷ USD

GDP: = $21,6$ tỷ USD

Tỷ lệ GDP theo PPP so tỷ giá chính thức: $21,6/6,9 = 3,1$

So sánh GNI bq đầu người (2013)

Nước	GNI bq (tỷ giá thị trường)	GNI bq (PPP)	Tỷ số tính toán theo tỷ giá PPP/tỷ giá thị trường
Nhật	46.330	37.550	0,8
Hoa Kỳ	53.470	53.750	1,0
Trung Quốc	6.560	11.850	1,8
Việt Nam	1.740	5.070	2,9

Nguồn: WDI 2015

Đo lường phát triển kinh tế

- Khác tăng trưởng, *phát triển kinh tế* là khái niệm *chuẩn tắc*
- Học giả và tổ chức khác nhau đưa ra các *mục tiêu và chỉ báo khác nhau*
- *HDI (NHDI), MDGs và SDGs* nổi lên như các thước đo quan trọng

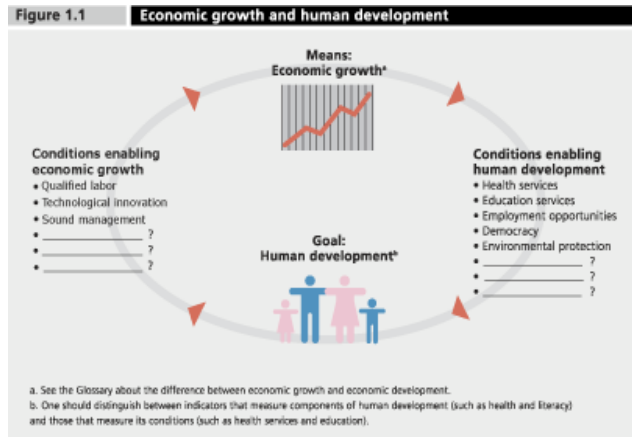
Phát triển Kinh tế nghĩa là gì?

Tăng trưởng – mới chỉ là điều kiện CẦN:

- Tăng cường thể lực và hào quang nhà nước
- Đầu tư ồ ạt, lợi ích tiêu dùng bị trì hoãn
- Người giàu giàu lên, nghèo nghèo đi

Amartya Sen:

- *phát triển kinh tế đòi hỏi phải xóa bỏ nguồn gốc gây ra tình trạng "mất khả năng" khiến dân chúng không được tự do sống cuộc đời mà họ mong muốn.*

Đo lường phát triển con người (Human Development)

- Các yếu tố quan trọng:
  - Sống lâu và khỏe mạnh;
  - Có kiến thức;
  - Được tiếp cận các nguồn lực cần cho cuộc sống hay mức sống tử tế
- HDI:
  1. tuổi thọ;
  2. tỷ lệ ghi danh học các cấp, và tỷ lệ người lớn biết đọc biết viết;
  3. thu nhập đầu người
- Các mục tiêu phát triển thiên niên kỷ (MDGs)
  - Mục tiêu phức hợp về chất lượng cuộc sống và phúc lợi

HDI – theo phương pháp tính mới (NHDI)

In its 2010 Human Development Report the UNDP began using a new method of calculating the HDI. The following three indices are used:

1. [Life Expectancy Index](#) (LEI) = $\frac{LE - 20}{83.2 - 20}$
2. [Education Index](#) (EI) = $\frac{\sqrt{MYSI \cdot EYSI} - 0}{0.951 - 0}$
  - o [Mean Years of Schooling Index](#) (MYSI) = $\frac{MYS - 0}{13.2 - 0}$
  - o [Expected Years of Schooling Index](#) (EYSI) = $\frac{EYS - 0}{20.6 - 0}$
3. [Income Index](#) (II) = $\frac{\ln(GNIpc) - \ln(163)}{\ln(108,211) - \ln(163)}$

Finally, the HDI is the [geometric mean](#) of the previous three normalized indices:

$$HDI = \sqrt[3]{LEI \cdot EI \cdot II}$$

LE: [Life expectancy at birth](#)

MYS: Mean years of schooling (Years that a 25 year old person spent in schools)

EYS: Expected years of schooling (Years that a 5 year old child will spend with his education in his whole life)

GNIpc: [Gross national income at purchasing power parity per capita](#)

Goalposts for the Human Development Index in this Report

Dimension	Observed maximum	Minimum
Life expectancy	83.2 (Japan, 2010)	20.0
Mean years of schooling	13.2 (United States, 2000)	0
Expected years of schooling	20.6 (Australia, 2002)	0
Combined education index	0.951 (New Zealand, 2010)	0
Per capita income (PPP \$)	108,211 (United Arab Emirates, 1980)	163 (Zimbabwe, 2008)

Example: China

Indicator	Value
Life expectancy at birth (years)	73.5
Mean years of schooling (years)	7.5
Expected years of schooling (years)	11.4
GNI per capita (PPP US\$)	7,263

Note: Values are rounded.

$$\text{Life expectancy index} = \frac{73.5 - 20}{83.2 - 20} = 0.847$$

$$\text{Mean years of schooling index} = \frac{7.5 - 0}{13.2 - 0} = 0.568$$

$$\text{Expected years of schooling index} = \frac{11.4 - 0}{20.6 - 0} = 0.553$$

$$\text{Education index} = \frac{\sqrt{0.568 \cdot 0.553} - 0}{0.951 - 0} = 0.589$$

$$\text{Income index} = \frac{\ln(7,263) - \ln(163)}{\ln(108,211) - \ln(163)} = 0.584$$

$$\text{Human Development Index} = \sqrt[3]{0.847 \cdot 0.589 \cdot 0.584} = 0.663$$

8 mục tiêu phát triển thiên niên kỷ (MDGs)

---

1. Xoá bỏ tình trạng nghèo cùng cực và thiếu đói.
2. Đạt được phổ cập giáo dục tiểu học.
3. Tăng cường bình đẳng giới và nâng cao vị thế phụ nữ.
4. Giảm tỷ lệ tử vong ở trẻ em.
5. Cải thiện sức khoẻ bà mẹ.
6. Phòng chống HIV/AIDS, sốt rét, và các bệnh tật khác.
7. Bảo đảm tính bền vững môi trường.
8. Thiết lập quan hệ đối tác toàn cầu vì sự phát triển chung.

Đọc thêm UNDP-MDG Report 2014

TABLE 1.1 Millennium Development Goals and Targets for 2015

Goals	Targets
1. Eradicate extreme poverty and hunger	<ul style="list-style-type: none"> • Reduce by half the proportion of people living on less than \$1 a day • Reduce by half the proportion of people who suffer from hunger
2. Achieve universal primary education	<ul style="list-style-type: none"> • Ensure that all boys and girls complete a full course of primary schooling
3. Promote gender equality and empower women	<ul style="list-style-type: none"> • Eliminate gender disparity in primary and secondary education, preferably by 2005, and at all levels by 2015
4. Reduce child mortality	<ul style="list-style-type: none"> • Reduce by two-thirds the mortality rate among children under 5
5. Improve maternal health	<ul style="list-style-type: none"> • Reduce by three-quarters the maternal mortality ratio
6. Combat HIV/AIDS, malaria, and other diseases	<ul style="list-style-type: none"> • Halt and begin to reverse the spread of HIV/AIDS • Halt and begin to reverse the incidence of malaria and other major diseases
7. Ensure environmental sustainability	<ul style="list-style-type: none"> • Integrate the principles of sustainable development into country policies and programs; reverse the loss of environmental resources • Reduce by half the proportion of people without sustainable access to safe drinking water • Achieve significant improvement in the lives of at least 100 million slum dwellers by 2020
8. Develop a global partnership for development	<ul style="list-style-type: none"> • Develop further an open, rule-based, predictable, nondiscriminatory trading and financial system; includes a commitment to good governance, development, and poverty reduction—both nationally and internationally • Address the special needs of the least developed countries; includes tariff and quota free access for least developed countries' exports; enhanced program of debt relief for heavily indebted poor countries (HIPC) and cancellation of official bilateral debt; and more generous official development assistance (ODA) for countries committed to poverty reduction • Address the special needs of landlocked countries and small-island developing states • Deal comprehensively with the debt problems of developing countries through national and international measures in order to make debt sustainable in the long term • In cooperation with developing countries, develop and implement strategies for decent and productive work for youth • In cooperation with pharmaceutical companies, provide access to affordable essential drugs in developing countries • In cooperation with the private sector, make available the benefits of new technologies, especially information and communications

Source: From "Millennium Development Goals" (accessed via www.undp.org). Reprinted with permission from the United Nations Development Programme.

VÌ MỘT THẾ GIỚI KHÔNG AI BỊ BỎ LẠI PHÍA SAU

Trên bình diện quốc gia, Việt Nam thực hiện được hầu hết các Mục tiêu Thiên niên kỷ (MDGs)

Tuy nhiên, cả 8 Mục tiêu Thiên niên kỷ đều không được hoàn thành đối với vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi. Một số chỉ tiêu như đói nghèo, phổ cập giáo dục, sức khỏe bà mẹ, trẻ em và đảm bảo vệ sinh môi trường vẫn còn chênh lệch khá lớn so với mặt bằng cả nước.

Quyết định số 1557/QĐ-TTg ngày 10/9/2015 của Chính phủ phê duyệt một số chỉ tiêu thực hiện các Mục tiêu Thiên niên kỷ đối với đồng bào DTTS thể hiện quyết tâm thực hiện các mục tiêu chưa được hoàn thành và hướng tới Mục tiêu Phát triển Bền vững sau năm 2015 (SDGs)

MỤC TIÊU ĐẾN NĂM 2020 VỚI DÂN TỘC THIỂU SỐ

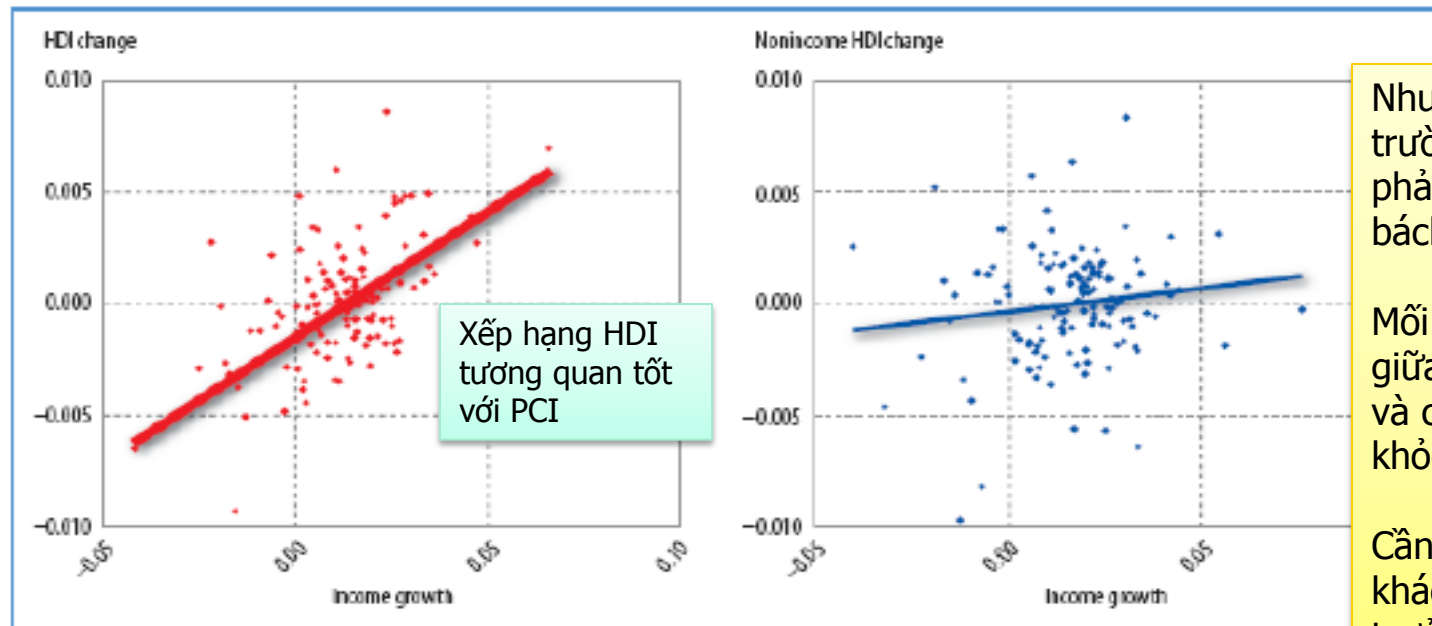
Quá trình này đòi hỏi các hành động ưu tiên:

And growth has not always produced increase in human development

FIGURE 3.1

Weak relationship between economic growth and changes in health and education

Relationship between economic growth and the HDI and its nonincome components, 1970–2010

Note: Based on the analysis of deviation from fit (see box 2.1 in chapter 2 and *Technical note 1*). Income is per capita GDP. Thicker regression line indicates relationship is statistically significant.

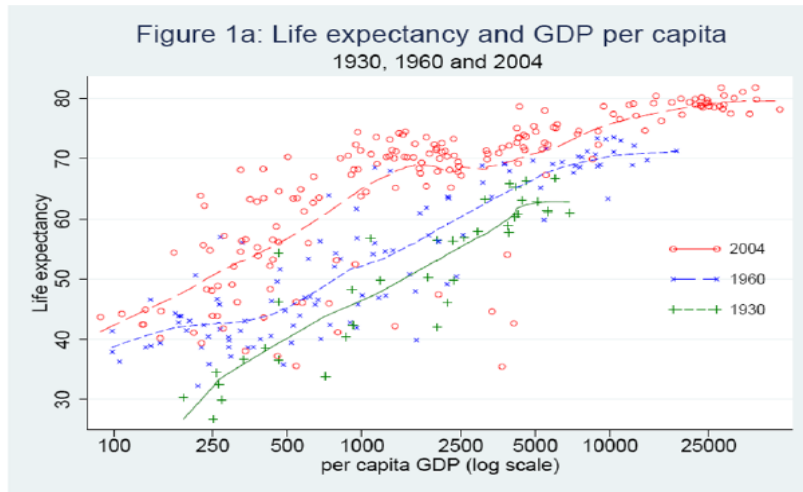
Source: HDRO calculations using data from the HDRO database.

These are partial correlations, controlling for level of GDP per capita. Source: HDR 2010.

Tăng trưởng kinh tế có đáng như mong đợi?

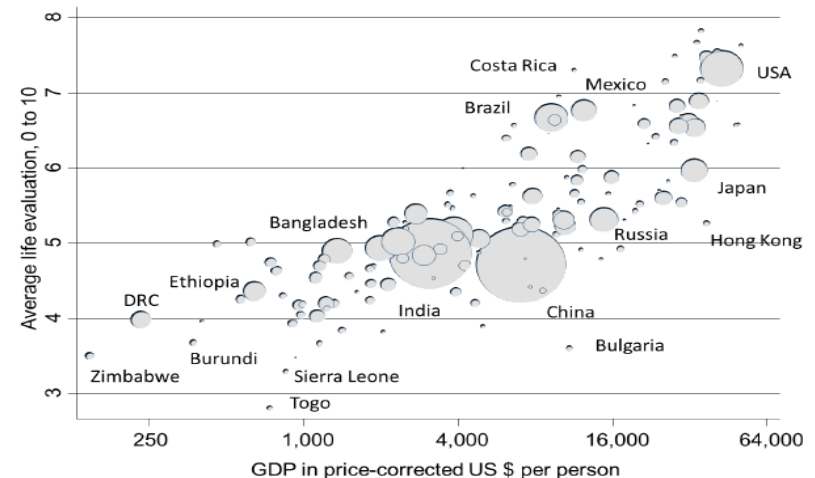
- “Có” - Nhưng có những cách nhìn khác.
- Thu nhập tăng nhưng có thực sự hạnh phúc hơn?
- Nếu tăng trưởng kinh tế không đi kèm với gia tăng hạnh phúc thì vấn đề là gì?

It's not just about money: life expectancy

Source: Thomas (2007)

It's not just about money: life satisfaction

Source: Deaton (2013)

Chủ nghĩa vật chất, Tây phương hoá, mất dần xã hội truyền thống dường như đi kèm với tăng trưởng kinh tế?

Nhiều stress hơn, nhiều căn bệnh xuất hiện cùng cuộc sống hiện đại.

Xuống cấp của môi trường, diệt chủng của nhiều loài động vật, trái đất ám dần lên.

Global Goals

Governments put forward 17 goals to respond to global challenges

WORLD leaders are set to adopt a new set of Sustainable Development Goals (SDGs) at a United Nations conference in September. The SDGs are goals, targets, and indicators that governments around the world will be expected to achieve over the next 15 years. The 17 proposed goals include ending poverty and hunger, making cities safe, protecting the oceans, reducing inequality, and creating jobs. In addition to reducing poverty, the SDGs are supposed to steer money and government policy toward areas where they can do the most good.

The SDGs will replace the eight Millennium Development Goals (MDGs), which governments agreed to in 2000 and are due to expire in 2015. The narrower MDGs focused on halving poverty and improving the lives of the world's poorest by 2015. As the MDG deadline approaches, the important goal of cutting extreme poverty in half was met ahead of time in 2010, but nearly 1 billion people still live in extreme poverty—as measured by the World Bank at \$1.25 a day—and more than 800 million people do not have enough food to eat.

Millennium Development Goals for 2000–15

1 Eradicate extreme poverty and hunger	5 Improve maternal health
2 Achieve universal primary education	6 Combat HIV/AIDS, malaria, and other diseases
3 Promote gender equality and empower women	7 Ensure environmental sustainability
4 Reduce child mortality	8 Develop a global partnership for development

Sustainable Development Goals for 2016–30

DIGNITY

1. End poverty
2. End hunger

PEOPLE

3. Ensure well-being
4. Ensure quality education
5. Achieve gender equality
6. Ensure water and sanitation for all
11. Make cities and settlements safe

PLANET

13. Stop climate change
14. Protect the ocean
15. Take care of the earth

PROSPERITY

7. Ensure affordable and sustainable energy
8. Promote decent work for all
9. Build resilient infrastructure and foster innovation
10. Reduce inequality
12. Ensure sustainable consumption

JUSTICE

16. Promote peaceful societies

PARTNERSHIP

17. Strengthen partnership for sustainable development

Tăng trưởng kinh tế

Phân tích nguồn tăng trưởng

Tăng trưởng kinh tế:

Tích tụ **yếu tố đầu vào** và tăng **năng suất**

- Y phụ thuộc K, L và năng suất hay công nghệ.
- Tăng trưởng phụ thuộc 2 tiến trình cơ bản:
  - Tích tụ K và L
  - Tăng trưởng năng suất:
    - (1) cải thiện hiệu quả các yếu tố hiện sử dụng;
    - (2) thay đổi công nghệ :
      - Ý tưởng mới, máy móc, phương tiện mới, tổ chức sx
      - Đi kèm chuyển dịch sản xuất và cơ cấu ngành

Ba tiếp cận giải thích tăng trưởng

1. *Hạch toán* tăng trưởng (growth accounting)
2. Mô hình *kinh tế lượng* (econometric approach)
3. Tiếp cận *lịch sử* (historical approach)

Mỗi tiếp cận đều có ưu nhược điểm và bổ sung cho nhau

Hai cách viết phương trình hạch toán tăng trưởng

- Hàm SX: $Y = F(K, L)$
- Phương trình hạch toán tăng trưởng:
  - Cách 1: Phương pháp tồn kho thường xuyên
$$g_Y = w_K g_K + w_L g_L + a$$
  - Cách 2: Phương pháp tỷ lệ đầu tư trên GDP
$$g_Y = i.(GDI/GDP) + w_L g_L + a$$
- Tăng trưởng:
  - Chiều rộng (nhập lượng)
  - Chiều sâu (năng suất, công nghệ)

Hồi quy tăng trưởng thu nhập đầu người giữa các nền kinh tế

- $PCIG = f(INV, ED, LFG, PCI_0)$
  - $PCIG$: tốc độ tăng thu nhập đầu người
  - INV : tỷ lệ đầu tư/GDP
  - ED : trình độ giáo dục
  - LFG : tốc độ tăng dân số
  - PCI_0 : thu nhập đầu người vào năm đầu giai đoạn tính
- $PCIG = a_0 + a_1INV + a_2ED + a_3LFG + a_4PCI_0 + \varepsilon$

Nguồn tăng trưởng Đài Loan

Giai đoạn	g_y	g_L	g_K	$TFPG$	Giải thích
1952-55	9,00	3,51	5,70	4,83	Hồi phục
1956-60	6,70	4,87	6,04	1,47	Nhà nước kiểm soát, chiến lược ISI
1961-65	9,50	4,75	7,78	3,84	Mở cửa kinh tế, cải cách và xuất khẩu
1966-70	9,37	10,43	12,76	-1,77	công nghiệp nặng Thâm dụng lao động
1971-79	9,55	5,57	13,48	1,95	Thúc đẩy xuất khẩu Hiện đại hóa (2 cú sốc dầu)
1980-85	6,59	2,43	9,31	2,36	
1986-90	8,74	2,74	7,91	4,62	Cải cách mạnh mẽ theo thị trường và mở cửa hoàn toàn
1991-94	6,57	2,22	8,87	2,68	

TFPG - câu chuyện lớn

- Tăng trưởng Đông Á sau WWII: lớn nhất, kéo dài, giảm nghèo nhanh nhất → bài học gì cho các nước đang phát triển?
- Vẫn còn nhiều giải thích:
  - Adam Smith, Ricardo: tăng vốn → tăng sản lượng
  - Young, Krugman: tăng nhập lượng → tăng xuất lượng!
  - Dwight Perkins: sử dụng nhập lượng khác các nước khác.
- Những gì tác động đến TFPG?
  1. Ổn định chính trị
  2. Chính sách chính phủ
  3. Thay đổi cơ cấu ngành (năng suất)
  4. Vai trò khu vực tài chính
  5. Nguồn lực tự nhiên và địa lý
  6. Mâu thuẫn xã hội và bất công bằng
  7. Văn hoá ...

Các nhân tố xác định tăng trưởng kinh tế

- Hai nhánh nghiên cứu đang tiếp diễn cả lý thuyết và thực nghiệm hai thập niên qua.
  1. Mô hình Solow và tăng trưởng nội sinh.
  2. Địa kinh tế mới và các nhân tố phi kinh tế.
- Nhánh 1 tập trung vai trò vốn, lao động và công nghệ, trong khi nhánh 2 tập trung vào thể chế, hệ thống chính trị và luật pháp, yếu tố văn hóa xã hội, dân số và địa lý.
  - Nhờ dữ liệu đầy đủ và kỹ thuật kinh tế lượng, thống kê tiên tiến

Kết luận

- Đo lường tăng trưởng và phát triển dựa vào các chỉ báo khác nhau.
- Tăng trưởng phụ thuộc 2 tiến trình cơ bản
- Phân tích nguồn tăng trưởng: đóng góp khác nhau của K, L, TFP ở nước nghèo và nước giàu
- Hai thập niên qua nổi lên 2 nhánh nghiên cứu quan trọng nhằm tìm hiểu về các nhân tố chính yếu giúp giải thích nguồn gốc tăng trưởng kinh tế. Công trình nghiên cứu vẫn đang tiếp diễn.